

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان
وەزاره‌تی پلاندانان

کارو چالاکییەکانی وەزاره‌تی پلاندانان (وەرزی یەکەم ٢٠١٩)

Activities & Achievements Report of
Ministry of Planning - KRG

حوزه‌ییران - ٢٠١٩

رپورتی کارو چالاکییه کانی و هزاره تی پلاندانان

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning

حوزه‌یان ۲۰۱۹

ژماره (۳۵)

کورته‌یه کارو چالاکییه کانی و هزاره تی پلاندانان

لهم راپورت دا

رپورتی کارو چالاکییه کانی پلاندانان و هزاره تی پلاندانان ده دهجهت، تیایدا ئەم کارو چالاکییه سەرەکییانه بەشیووه کی دەخاتە بىوو کە کورت و بوخترکارو دەخاتە داوه، ج لەم ماویه دا ئەنجامی داوه، ج ئەو چالاکییانه کە لەلاین خودى و هزاره تەوە يان بە هاواکارى و هەماھەنگىي و هزاره تەکانى دىكەي حکومەت و لایەن ناوچقىي و بىيانىي پەيووهندىدارە کان.

لهم راپورتەدا تەنها ئاماژە بە کارو چالاکییه سەرەکییە کان کراوه بە شیووه کى كورت.

بۇ هەر ورده کارىيەكىش يا بە کارهينانى داتاكان پىتىپست بە گەرائەوە دەكەت بۇ لايەن پەيووهندىدار لە وەزارەتى پلاندانان يا مالېرى وەزارەت.

www.mop.gov.krd

ئاماھەدە کراوه لەلاین
بەرپیوه بەرایەتى راگەياندىن
لە وەزارەتى پلاندانان

کورته‌یه کە دەربارە دە وەزارەتى پلاندانان

لهم وەزارەت بەپىتى ياساي ژمارە (۷) ئى سالى (۲۰۰۶) ئەنجومەنلى نىشتىمانى كوردستان - عىراق دامەزراوه، بەممە بەستى ئاماھەدە كردنى پلاندانانى پەرەپىدانى هەرنىم و پىشخستنى لە رووي ئابورى و كۆمەلەيەتى و مرۆبى و هەروەها روشنبىرييەوە.

ھەروەها وەزارەتى پلاندانان يە هاواکارى و هەماھەنگىي لەگەل وەزارەت و دام و دەزگاكانى دىكەي حکومەت و كەرتى تايىەت پلانە درېز و مامناوهند و كورتاخايدە کان و پەرەپىدانى مرۆبىي و پەيووهندىيە کان دادەزېتت.

جىگە لەمانەش پلانى بودجەي وەبرەھىنانى حکومى بەپىتى چەند بىنەماھەكى تايىەت لەسەر ئاستى هەرنىمى كوردستان ئاماھەدە دەكەت. وەزارەت ھەروەها هەلدەستىن بە ئەنجامدانى رووپىتوى جىاجىا لە هەرنىمدا بەتايىەتى ئەوانەي كە پەيووهندىيان بە سەرزمىرىه گشتىھە کانى دانىشتوانى هەرنىم و خانووه کان و رووپىتوى دىكەي گىنگ كە پەيووهندىدارن بە كەرتە جۇرىجۇرە کان و سېكىنەرە کان.

لهم ژمارە يە دا

لە رپورتە سەمى راگەياندىن ئەنجامە کانى پرۇگارامى ئافەرت و كار بۇ ھېزى كارى گشتىگەر لەھەرنىمى كوردستان ..... لە بەرزكەنەوە پلاھى پۈلەنلى چوار كۆمپانىا، و، ھەملوھ شاندەنەوە پلاھى شەشى دىكەو، دەرهەننائى دوو ئەندازىيارى ھاوايدەش لە دامەزراۋاندى كۆمپانىا كان..... لە پەرپەزە بە ئەلىكترونىكىرىنى سىستىمى گىزبەستە گشتىھە کان لە هەرنىمى كوردستان دەكەۋىتە بوارى چىيەجىكىرىن ... لە كارو چالاکىيە کانى بەرپیوه بەرایەتى گىشتى پەرپەزە کانى و بەرەھىنان ..... لە كارو چالاکىيە کانى دە سەتە ئاماھە دەرمى ..... لە كاروچالاکىيە کانى دەستە بىتوانە سازى و كۆنترۆلى جۇرى ..... لە كارو چالاکىيە کانى بەرپیوه بەرایەتى گىشتى پلاندانانى ستراتيجى ..... لە كارو چالاکىيە کانى بەرپیوه بەرایەتى گىشتى هاواکارى و هەماھەنگى پەرەپىدان ..... لە كارو چالاکىيە کانى بەرپیوه بەرایەتى گىشتى پەرەپىدانى مرۆبى ..... لە

ههندیک له
چالاکییه کانی
به ریز و هزیری پلاندانان

ریووهسمی راگهیاندنی ئەنjamەکانی پروگرامی ئافرهت و کار بۆ هیزى کاری گشتگیر لە هەریمی کوردستان

ئاستى جيھاندا به ریزه ١٤٪ ئەو ئافرهتانەش زیاتر لە كەرتى گشتى كاردهكەن: تەنها يەك لە سەدى ئافرهت لە كەرتى تايىھەت كاردهكەن. هەروەها رايگەيىند كە يەكىك لە ئەولەويەتەكانى دىدگای ٢٠٢٠ حکومەتى هەریمی كوردستان بريتىيە لە دابىتكەرنى دەرفەتى يەكسان بۆ پیاوائون و ئافرهتان لە بازايىپ كار و دەستگەيىشتن بە كار و سەرچاوهكانى داھات، هەروەها پاراستنى كۆمەلایەتى و چاودىرىي مندال. هەموو كەسيك لە هەریمی كوردستان، بەبن جياوازى رەگەزى، شايىستەي دەستگەيىشتن بە كار و پىشەيەكى گونجاو. لە درېزەتى ووتەكانىدا، د. عەلى سندى دوپاتىكىدەوە كە بۆ بەدەھىنەن ئەم سياسەتانە، حکومەتى هەریم کاردهكەن بۆ گۆرپىنى ياساكان، بەرزىكەنەوەي ھۆشىيارى و بونياتنانى تواناكانى دامەزراوهكانى حکومەت. وەزارەتى پلاندانان بە يارمەتى بانكى جيھانى و بە ھاوكارى و هەماھەنگى لەگەل وەزارەتى كار و ڪاروبارى كۆمەلایەتى رەشنووسىكى نويى ياساى كارى ئامادەكەدەوە بۆ نەھېشتنى هەندىك لە بەربەستە ياسايعەكان بۆ كاركەرنى ئافرهتان. ئىستا ئەم ياسايعە چاوهپوانى بەسەندكەنە. شايىانى باسە دوو سال لەمەوبەر، حکومەتى هەریم كوردستان بە ھاوكارى بانكى جيھانى، پروگرامى ئافرهت و كار بۆ بازايىپ كارى گشتگير راگەيىند، بە مەبەستى ئاشكراكەرنى بەربەستەكانى بەرددەم توانداركەرنى ئابوري ئافرهتان و يەكسانى رەگەزى. ئەم ریووهسمەش يەكىكە لە چوار بەشى ئەم پروگرامە.

لە بەروارى ٢٠١٩/١/٢٤ بە ئامادەبوونى دكتۆر عەلى سندى، وەزىرى پلاندانانى حکومەتى هەریمی كوردستان، لە ریووهسمىكدا كە لەلایەن وەزارەتى پلاندانان و ئەنجومەنلىقى بالاى كاروبارى خانمان لە حکومەتى هەریمی كوردستان بە پالپىشى بانكى جيھانى هەروەها بە ھاوكارى دەزگاى روانگە و رىكخراوى تواناسازى ئافرهتان رىكخراوبۇو، رىز گىرا لەو كۆمپانىيانەي كە سياسەتى ھاۋپىي خىزان پەيرەو دەكەن لە نىوان ھەردۇو رەگەز و بەربەستى بەرددەم كاركەرنى ئافرهت لە كەرتى تايىھەت ناھىلەن. ھەر لەم ریووهسمەدا خەلاتى يەكم و دووھەم و سېيەم دابەشكرا بەسەر كۆمپانىا نىوخۇيى و نىۋەھولەتىيەكان لەسەر ھەر سى ئاستى كۆمپانىيابچوک و مامناوهند و گەورە كە بەشداربۇون لەم پېشىرىكىيە بۆ سالى ٢٠١٨. لە ميانەي و تارىكدا، وەزىرى پلاندانان رايگەيىند كە بەشدارى ئافرهتان لە هېزى كارى هەریمی كوردستان يەكىكە لە نزەتىنەكان لەسەر

چالاکییه کانی
به ریوه به رایه تی گشتی
دیوان

بەرزکردنەوەی پلەی پۆلینى چوار كۆمپانىا و، هەلۇھشاندنهوەي پلەي شەشى دىكەو، دەرھىنانى دوو ئەندازىيارى ھاوبەش لە دامەزراپانىاكان

بەلىندر نويكراوهەتەوە، دواي ئەوهى ديراسەئ دۆسیيەكانيان كراوه و بەلگەنامە پېيوستىيەكانيان پېيشكەش كردووه. وە ھەروەھا رەزامەندى دراوه لەسەر گۆرىنى بەرىۋە بهرى رېپىدرارو بۇ (٦) شەش كۆمپانىا لهەن گواستنەوەي بارەگا و ونبۇونى ناسنامە بۇ يەك كۆمپانىا. ھەروەھا لەسەر داواكارى دەزگاكانى حکومەت ناوى (٤) چوار كۆمپانىاش خراونەتە لىستى رەش، بەم جۆرە كۆي گشتى ناوى ئەو كۆمپانىا و بەلىندرانە لە لىستى رەشدان تا ئىستادەپىته (٦٢) شەست و دوو كۆمپانىا و بەلىندر.

ئاسايى خۆي ئەنجام دەدات كە بريتىيە لە وەلامدانەوەي گشت وەزارەت و لايەنەكانى حکومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۇشتى پېشكى ھاوبەشان و دامەززىيەرانى كۆمپانىاكان و پاكتاوكىردىنى كۆمپانىاكان، دانان يان دەرھىنان لە لىستى رەش و پشتگىرىكىردىنى ئەو كۆمپانىايانەي كارى بەلىندرايەتى لە دەرھوى سنوورى ھەرىمى كوردىستان ئەنجام دەدەن، كە ئەمەش بېگومان دواي ديراسەكىردى دۆسیيەكانيان. جىڭ لەمانە و لە ماوهى وەرزى يەكەمى ئەمسالدا ناسنامەي پۆلینىكىردىن بۇ (١٥٢) سەد و پەنجا و دوو كۆمپانىا و

لېزىنە تۆمار و پۆلینىكىردى بەلىندران لە وەرزى يەكەمى ئەمسالدا (٣) سى كۆبۈونەوەي ئاسايى خۆي ئەنجامداوه، كە لە ئەنجامد (٦) شەش كۆمپانىاپ بۇ يەكەجار پۆلینىكىردووه و پلەي پۆلینى (٤) چوار كۆمپانىايشى بەرزكەرەتەوە و پلەي پۆلینى (٦) شەش كۆمپانىاش ھەلۇھشاوهەتەوە، وە (٢) دوو ئەندازىيارى ھاوبەش لە دامەزراپانىاكان دەرھىنراوه، وە داواكارى (١) يەك كۆمپانىاش رەتكراوهەتەوە بەھۆي نەگونجانى توانakanى لەگەن پېۋەرەكانى ھاتوو لە پېرەۋى پۆلینىكىردىن ژمارە ١ ئى سالى . ٢٠٠٧ لە لايەكى دىكەوە بەرىۋە بهرىيەتى پۆلینىكىردى بەلىندران رۇۋانە كارى

پرۇزەي بە ئەلىكترونىكىردى سىستىمى گرىيەستە گشتىيەكان لە ھەرىمى كوردىستان دەكەۋىتە بوارى جىيەجىكىردىن

خۆبەخشانە بېي شەش مiliون دۆلارى تەرخانكىردووه بۇ جىيەجىكىردى ئەم پرۇزەي كە خزمەتگوزارى راۋىيىزكارى و دامەزراپانى سىستىمى ئەلىكترونى بۇ گرىيەستە گشتىيەكان لەخۇدەگىزىت، وە بە تەواوبۇونى ئەم پرۇزەي، حکومەتى ھەرىمى كوردىستان دەتوانىت بىرە بىدات بە پېۋەرەكانى سەرجەم چالاکىيەكان و پېكىارەكانى ئەنجامدانى پرۆسەي گرىيەستە گشتىيەكان و لىپرسىنەوەيان.

دواي واژۆكىردى ياداشتى دەستپېيىكىردى پرۇزەي بە ئەلىكترونىكىردى سىستىمى گرىيەستە گشتىيەكان لە ھەرىمى كوردىستان لە نىوان وەزارەتى پلاندانان و ئازانسى كۆرى بۇ ھاوكارى نېبەولەتى (كۆيىكا) لە سالى ٢٠١٨، سەرەتاي ئەمسال بە فەرمى دەستكرا بە جىيەجىكىردى ئەم پرۇزەي كە سى سال دەخايەنیت.

حکومەتى كۆریاي باشور بە شىۋەيەكى

له لایه‌کی دیکهوه به‌پیوه‌به‌رایه‌تی گریب‌بسته گشتیه‌کان به‌ردده‌وامه به‌هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل پروژه‌ی (تکامل) که له‌لایه‌ن (USAID) ئه‌مریکی ته‌مویل ده‌کریت، له جی‌به‌جی‌کردنی خولی‌پاهینان بو فه‌رمان‌بهرانی حکومتی له‌سهر پینماییه‌کان و ستاندارد‌کانی جی‌به‌جی‌کردنی گریب‌بسته گشتیه‌کان.

له‌سهر داوه‌تنامه‌ی بانکی نیوده‌وله‌تی، به‌پیوه‌به‌ری گریب‌بسته گشتیه‌کان به‌شداربوو له به‌رnamه‌ی ئاستبه‌رزی (Capacity Building Program) که له شاری (دوبه‌ی) له ولاتی ئیمارات به‌پیوه‌چوو و نزیکه‌ی (۴۰۰) به‌پرسی حکومتی و پیکخراوی نیوده‌وله‌تی و که‌رتی تایبه‌ت و شاره‌زايانی نیوده‌وله‌تی تییدا به‌شداربوون.

خشته‌ی خوله‌کانی پاهینانکه له ودرزی يه‌که‌می سالی ۲۰۱۹ ئه‌نجامدراون

ذ	شوونی خول	ریکه‌وتی ئه‌نجامدان	ژماره‌ی به‌شداربووان
۱	پاریزگای سلیمانی	۲۰۱۹/۲/۲۶ – ۲۴	۱۹
۲	پاریزگای هه‌ولیر	۲۰۱۹/۳/۷ – ۳	۲۵
۳	پاریزگای ده‌وک	۲۰۱۹/۳/۱۹ – ۱۷	۲۵
۴	پاریزگای هه‌ولیر	۲۰۱۹/۴/۲ – ۳/۳۱	۲۲
کۆی گشتى			۹۱

چالاکییه کانی
بەریوھ بە رایه تى گشتى
پرۆژه کانی وە بە رەھىنان

سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان

Funding Facility Economic Reform- KRG

دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان کۆبونه‌وهیه کی ریکخست له نیوان به‌ریوه‌به‌ری گشتی پلانی پروژه‌کان - وەزارەتی پلاندانان و نوینەری کۆمپانیای سۆفت ماکس. له کۆبونه‌وه‌کدا نوینەری کۆمپانیای سۆفت ماکس کورتەیه کی دەربارەی کارەکانیان پیشکەش به به‌ریوه‌به‌ری گشتی پلانی پروژه‌کان کرد.

۲ - پروژەی ئنجامدانی تویزینەوه‌کی له بواری کشتوكالدا له هه‌ریمی کوردستان که له لایەن تیمی پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری ئەنجامدەدریت. رەشنووسی راپورتی کۆتاپی هەریەک له راویزکارانی بەرهەمی کشتوكال و زنجیرەی بەھا و ئاودیئری پیشکەش به وەزارەتی کشتوكال و سەرچاوه‌کانی ئاو و تیمی پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری کرا بەمەبەستى پیداچوونەوە.

۳ - له مانگی ئاداری ۲۰۱۹ دا به‌ریوه‌به‌ری گشتی پلانی پروژە‌کان - وەزارەتی پلاندانان کۆبونه‌وهی له گەل نوینەری وەزارەتی کار و کاروباري کۆمەلاًیەتی ئەنجامدا بە ئامادەبۇونى تیمی پروژەی سندوقى پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان. کۆبونه‌وه‌ک بەمەبەستى تاوتۆکردنی پروژەی چاکسازی له بواری پاراستنى کۆمەلاًیەتی له هه‌ریمی کوردستان ئەنجامدرا. بۆ هەمان مەبەست وا بریارە له لایەن تیمی پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان راویزکارى شارەزا له بواری پاراستنى کۆمەلاًیەتی بگات بە کوردستان.

۴ - تیمی پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان له میانى

پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان - پروگرامى نەته‌وه‌یه کگرتوه‌کان بۆ پەرەپیدان بە هەماھەنگی له گەل وەزارەتی پلاندانانی هه‌ریمی کوردستان - بەریوه‌به‌رایەتی گشتی پلانی پروژە‌کان بودجەی وەبەرهەننان کاریانکردوه بۆ ئەنجامدانی ئەم چالاکیيانە خوارەوە:

۱ - له بەروارى ۲۰۱۹/۱/۱۳ پروگرامى نەته‌وه‌یه کگرتوه‌کان بۆ پەرەپیدان گریبەستى له گەل کۆمپانیای سۆفت ماکس ئانجامدا بەمەبەستى ئامادەکردنی سیستەمی بەریوه‌بردنی خانەنشینى گشتی له هه‌ریمی کوردستان. بۆ ئەم مەبەستە تیمی پروژەی سندوقی پالپشتی دارایی بۆ چاکسازی ئابووری له هه‌ریمی کوردستان چەند کۆبونه‌وه‌کی له گەل بەریوه‌به‌رایەتی گشتی خانەنشینى لەکوردستان ئەنجامدا بە ئامادەبۇونى نوینەرانى کۆمپانیای سۆفت ماکس. لەکۆبونه‌وه‌کاندا تاوتۆی بەئەلکترونیکردنی داتاي خانەنشینى له ۱۳

بەریوا به‌رایەتی خانەنشینى له هه‌ریمی کوردستان سەر بە بەریوه‌به‌رایەتی گشتی خانەنشینى کرا. له هەمانکاتدا تیمی پروژەی سندوقی پالپشتى

که رتی تایبەت لە هەرێمی کوردستان کە لە لایەن پروگرامی نەتەوەیە کگرتۆکان بۆ پەرەپیدان و ژووری بازرگانی و پیشەسازی هەولێر ئەنجامدرا بتوو.

وۆرکشۆپی نیودەولەتی تایبەت بە دامەزراندنی سیستەمی گریبەستى ئەلیکترۆنى

لە سەر بانگھیشتنامەی فەرمانگەی PPS-ی ولاتی کۆریا و بە مەبەستى بە شداربوون لە ویرکشۆپی نیودەولەتى لە سەر گریبەستى ئەلیکترۆنى کە لە پیککەوتى -٢٤- ٢٠١٩/٤/٢٧ ئەنجامدرا، دوو کارمند لە بەرپووە بە رايەتى گشتى پلانى پروژە کانى بودجهى و بەرهەتیان وەک نوینەرى وەزارەتمان بە شداربوون لە کۆنفراسى ناوبراو. بە گشتى تىشك خرايە سەر ئەزمۇونى ولاتی کۆریا لە بەرپووە بەردى گریبەستى ئەلیکترۆنى و ئەو پیشکەوتەتى لە بوارى گریبەستە ئەلیکترۆنىکان بە دەستیان ھیناوه و بە بەشدارى ئەو ولاتانەتى کە لە قۆناغى سەرەتايى و جىبەجىكىرىنى ئەم سیستەمەن. هەرێمی کوردستان بە مەبەستى جىبەجىكىرىنى ئەم سیستەمە و تىگەيىشتن لە ئاستەنگ و گرفتەكانى و گونجاوى لە گەل دۆخى کوردستان و بەرە پېشبردى ئەم بوارە لە هەرێمی کوردستان شاندى وەزارەتمان بە شداربوون تىايادا.

ئەنجامدانى پروژە کانى چوارچیوە چاكسازى لە هەرێمی کوردستان بە نيازن لە مانگى چواردا گرتىبەست لە گەل دوو راوايىزكار ئەنجام بدهن راوايىزكارى شارەزا لە بوارى چاكسازى کەرتى ياسايى كارهبا و راوايىزكارى شارەزا لە بوارى بەهاوبەشکردنى کەرتى گشتى و کەرتى تایبەت بە مەبەستى ئەنجامدانى چاكسازى لە کەرتى كارهبا و بەهاوبەشکردنى کەرتى گشتى و کەرتى تایبەت لە هەرێمی کوردستاندا.

٥- لە بەروارى ٢٥/٢/٢٠١٩ دا تىمى پرۆژەي سندوقى پالپشتى دارايى بۆ چاكسازى ئابوورى لە هەرێمی کوردستان و نوینەرى وەزارەتى پلاندانان، بەرپووە بە رايەتى گشتى پلانى پروژە کان بودجهى و بەرهەتیان بە شداريانىد لە كۆرپەندى پەرەپيدانى

حکومەتى هەرێمی کوردستان لە رېگەتى وەزارەتى پلاندانان گریبەستىيکى لە گەل ئازانسى كۆيکاي کۆرى واژۆ كردووە بۆ بە ئەلیکترۆنيكىرىدى سیستەمى گریبەست لە هەرێمی کوردستان. بودجهى پرۆژە كە لە لایەن حکومەتى كۆریا باشورەوە لە پیگەتى ئازانسى كۆيکا وەك كۆمەك تەرخانکراوه و لە ئىستادا پرۆژە كە جىبەجىكىرىنى دەستى پېكىردووە و پسپۇرانى بوارى گریبەست لە هەرێمی کوردستان بۆ ئەم مەبەستە، و لىئنەيە كى تايىەتمەند لە وەزارەتى پلاندانان و وەزارەتە پەيوەندىدارە كانى ترى حکومەتى هەرێم پىكەھىنراوه بۆ مەبەستى هە ماھەنگى كردن لە گەل پسپۇرانى كۆرى.

سیسته‌می زانیاری پرۆژه‌کان

KDMS

سەرپلانى دارپىزراوى کارى پرۆژەسى سیستەم زانیارى پرۆژەکانى ھەریم بۆ وەزارەتى پلاندانان لە ھەولیر و كۆبۇنەوە لەگەل بەرىۋەبەرى گشتى پرۆژەکانى بودجەي وەبرەينان و ئامادەکارى بۆ دارپىشى پلانى پەرەپىدان بە سیستەم زانیارى پرۆژەکان لە مانگى دووهەمى سالى ۲۰۱۹.

۵ - کارکردنى لەسەر نويىكىردنەوە زانیارى پرۆژەکانى بودجەي وەبرەينان و بودجەي پەرەپىدانى پارىزگاكان و داخل كىرى زانیارى تازەتى خەرجى پرۆژەکان كە لە لايەن وەزارەتى دارايى لە مانگى ۳ى ھەرسال پەوانە دەكۈرت.

سیستەم لە سەر بودجەي بانكى نىيودەولەتى و بە ھاوكارى Synergy (international) لە مانگى يەكەمى سالى ۲۰۱۹.

۳ - سەردانكىردىنى تىمى گرېيەستى KDMS بۆ ولاتى ئەرمىنيا و تاوتىكىردىنى ناوهەرۆكى گرېيەستى تازەتى سیستەم زانیارى پرۆژەکان بە مەبەستى دانانى پلانى کارى پرۆژەكە بۆ ماوهى سى سالى داھاتوو لە مانگى دووهەمى سالى ۲۰۱۹.

۴ - يەكم سەردانكىردىنى شاندى كۆمپانىي Synergy ئەرمەنى لە

۱ - دانانى بودجەي تەرخانكراوى سالانەي پرۆژەکانى ھەریمى كوردىستان بە پىي بودجەي ديارىكراوى ھەریم لە پەرلەمانى عراق و ديارىكىردىنى بەشى سالانەي وەزارەتەكان و پارىزگاكان و ناردىنى ئەم بودجەي بۆ وەزارەتى دارايى ھەریمى كوردىستان بە مەبەستى خەرجىكىردىنى ئەم تەرخانكراوه بۆ بەللىنەدەران لە مانگى يەكەمى سالى ۲۰۱۹.

2 - نويىكىردنەوە گرېيەستى سیستەم زانیارى پرۆژەکان بە مەبەستى پەرەپىدان و فراوانكىردىنى زانیارىبەكانى ناو

پرۆژهی کۆمەکی یەکیتى ئەوروپا بۇ شارەوانىيەكان

بەریوھەبردنى جىبەجىكىدىنى پرۆژە لە ھەولىر بەریوھەچوو. لە دواى ئەم خولە راھىننانە پرۆژەكان چووه بوارى جىبەجىكىدىن. لە وەزارەتى پلاندانان چوار تىمى ھەلسەنگاندىن و بەدواداچوون پىكەھاتووه و سەردانى پرۆژەكان دەكەن.

ئەم پرۆژەيە كە ھەتا ئىستا بە سەركەوتتۈرىي بەریوھەچوو له كۆتايى دا دەبىتە پرۆژەيەكى نمونىيى لە بوارى بەریوھەبردنى سەربەخۆي بودجە، راھىننانى تواناسازى، جىبەجىكىدىن كە بە شىۋىيەكى راستەو خۆ لەلایەن تىمىھەكانى وەزارەتى پلاندانان و شارەوانىيەكان بەریوھەچوو و يەكىتى ئەوروپا تەنها لایەن دارايى لە ئەستۆ بووه، سەركەوتتى ئەم پرۆژەيەش دەروازەيەكە بۇ ھاواکارى زۆرتر لەگەل يەكىتى ئەوروپا.

سەرۆكى شارەوانىيەكان لە وەزارەتى پلاندانان دەستى پىكىرد بۇ راگەياندىنى پرۆژەكە و ورددەكارىيەكان، ھەر شارەوانىيەك راپسېردرىا كە سى ئەندازىيار بۇ بەشدارى كىرىن لە خولىيەكى سى پرۆژە ئامادەكردىنى پرۆپۆزال و دەرخستە دەستنيشان بکات، لە (۲۰۱۸/۷/۳ ۲۰۱۸/۸/۱) ھەتا خولى يەكم لە شارى ھەولىر بەریوھەچوو. شارەوانىيەكان بەپىي دىاريڪراو بەرنامەيەك پرۆپۆزالەكانىي ئامادەكرد و لە وەزارەتى پلاندانانىش سى ليژنە پىكەھات بۇ ھەلسەنگاندىنى پرۆپۆزالەكان. بە مەبەستى راھىننانى تىمى جىبەجىكارى شارەوانى پرۆپۆزالە براوهەكان، خولى دووھەمى راھىننانى جىبەجىكىدىنى پرۆژە بۇ ماوەي سى رۆز (۲۰۱۹/۱/۸) ھەتا (۲۰۱۹/۱/۱) بەناونىشانى

پرۆژەي کۆمەكى یەكىتى ئەوروپا بۇ شارەوانىيەكان لە ئاستى ھەرىمى كوردستان و بە ھەممەنگى و ھاواکارى وەزارەتى پلاندانان جىبەجى دەكىيت. ئەم پرۆژەيە بۇ ماوەي دوو سال دەبىت و لە سەرەتاي سالى ۲۰۱۸ دەستى پىكىردووه و ھېشتا بەرددەوامە، گۆزەمى تەرخانڭراو بۇ ئەم پرۆژەيە لە لايەن يەكىتى ئەوروپا بىرى يەك مليون يۈرۈيە، شارەوانىيە دەستنيشانكراوهەكان لە ھەر چوار پارىزگاي ھەولىر، دەھۆك، سەليمانى و ھەلەبجەن. ئامانجى ئەم پرۆژەيە كۆمەكىكى ھەرچەندە بچوکە بۇ شارەوانىيەكان بەلام ئاماجى سەرەكى بەرزىكەنەوەي ئاستى توانايى كارمەندان و ئەندازىيارانى ئەم شارەوانىيەيە، ھەر شارەوانىيەك ئەركى دەستنيشانكەنلىنى پرۆژە لەسەر شانە و بتوانىت پرۆژەيەكى گونجاو بەپىي پىيەرە دىاريڪراوهەكان دەستنيشان بکات و ھەمان شارەوانى جىبەجىيان بکات. لەم پرۆژەيە ھەولدرادەر خودى شارەوانىيەكان بىرياردىرى سەرەكى بن و وەزارەتى پلاندانان تەنها ھاواکاريان بىت.

سەرەتاي دەستپېيىكى ئەم پرۆژەيە بە كۆبۈونەوەيەك لەگەل

چالاکیه کانی
دهسته‌ی ئامارى
ھەریم

بەشی ئامارەکانی پەروەردە و كۆمەلایەتى

كۆبۈونەوە لىيڙنەي بالاى رۇوپىيۇ باردۇدۇخى كۆمەلایەتى و تەندروستى ئافرەتان WISH ا له عىراق

ئەم رۇوپىيۇ بە ھاوبەشى لەگەل دەزگاي ناوهندى ئامارى عىراق و بە ھەماھەنگى رېكخراوى نەتەوە يەكگرتۇوەكان بۇ دانىشتowan UNFPA بىريارە لە مانگى نيسانى ئەمسال دەستبىرىت بە ئەنجامدانى ئامادەكارىيەكان بۇ ئەوهى لەم سالەدا بچىتە بوارى جىيەجى كردىن.

خولى يەكەمى ئەم رۇوپىيۇ لە سالى ٢٠١١ ئەنجامدراوه و بەمەبەستى نويىكىرىدەنەوە و بەدەستھىنانى زانىارى زىاتر سەبارەت بە دۆخى ئافرەتان بىرياردرابە ئەمسال خولى دووھمى رۇوپىيۇكە بچىتە بوارى جىيەجى كردىنەوە، رۇوپىيۇكە كۆمەلېك بابەتى گرنگ و تايىبەت بە رەوشى كۆمەلایەتى و تەندروستى بۇ ئافرەتان لە خۆوە دەگرىت و لە ھەموو پارىزگاكانى عىراق و ھەرىمى كوردىستان -يش ئەنجامدەدرىت.

بەمەبەستى دەستپېكىرىدى ئامادەكارى بۇ رۇوپىيۇ باردۇدۇخى كۆمەلایەتى و تەندروستى ئافرەتان لە عىراق ، لە بەروارى ٢٠١٩/٤/٤ لە دیوانى ئەمیندارىيەتى گشتى ئەنجوومەنلى وەزيرانى عىراق لەشارى بەغدا كۆبۈونەوە يەكەمى لىيڙنەي بالاى رۇوپىيۇكە نجامدرا.

كۆبۈونەوەكە بە سەرپەرشتى ئەمیندارى گشتى ئەنجوومەنلى وەزيرانى عىراق بەرپۇھچوو كە لەھەمان كاتدا سەرۆكى لىيڙنەي بالاىيە و بە ئامادەبۇونى سەرۆكى دەستەي ئامارى ھەرىم و بەرپرسى بەشى ئامارەکانى كۆمەلایەتى و پەروەردە لە دەستەي ئامار و نويىنەرانى وەزارەتى تەندروستى لە حكومەتى فیدرال و بەرپرسى نوسىنگەي رېكخراوى نەتەوە يەكگرتۇوەكان بۇ دانىشتowan UNFPA بەرپۇھچوو.

خولی راهینانی تویژه‌ران بۆ رووپیوی گەنجان و لاوان له هه‌ریمی کوردستان

بلاوبوونه‌وی کۆمەلیک دیاردهی تازه و نوئ له نیوان گەنجان و لاوان به پیویست زانرا، تا زانیاری و نیشانده‌ری تاییه‌ت به ره‌وشی لاوان له ته‌مه‌نی ۱۰ - ۳۰ سالی به‌دهست بھینزیت.

دوای ته‌واوبوونی خولی راهینانکاری مهیدانی تاقیکردن‌وو Pilot Survey له شاری هه‌ولیر به به‌شداری هه‌موو تویژه‌رانی مهیدان ئەنجامدرا به مه‌بەستی کۆنترۆلکردنی پرسیارنامه‌ی رووپیوه‌که و، دواتر گفتوگو کرا له سه‌ر تیبینیه‌کانی به‌دهستهاتوو له میانه‌ی کاری مهیدانی.

بریاره له سه‌ره‌تای هه‌فته‌ی داها‌تowo دا کاری مهیدانی له پاریزگاکانی هه‌ریمی کوردستان به پیی هه‌لبزاردنی سامپل، که بۆ هه‌ر پاریزگاکیه ۶۲۵ خیزان له هه‌ردوو ناوچه‌ی شارنشین و گوندنشین دەستنیشانکراوەو چاپیکه‌وتنيش بۆ نئو خیزانانه ئەنجام بدریت که هه‌ردوو په‌گەزی نیرو من له ته‌مه‌نی ۱۰ - ۳۰ سالیان هه‌یه.

دەسته‌ی ئاماری هه‌ریم سه‌رقالی ئەنجامدانی رووپیوی نیشتمانی گەنجان و لاوان له هه‌ریمی کوردستان بە‌هاوکاری سەندوقى نەته‌وە يەکگرتووه‌کان بۆ دانیشتوان UNFPA و بە‌هاوبه‌شى لە‌گەل دەزگاى ناوه‌ندی ئاماری عێراق و وەزاره‌تى رۆشنه‌بیری و لاوan له هه‌ریمی کوردستان و وەزاره‌تى وەرزش و لاوan له حکومه‌تى فیدرال. له بە‌رواری ۹ / ۱۵ / ۲۰۱۹ له ھۆتیل کریستال له شاری هه‌ولیر خولی راهینانی بۆ تویژه‌رانی کاری مهیدانی رووپیوی نیشتمانی گەنجان و لاوan ئەنجامدرا.

ئەم رووپیوه يەکەم جار له سالی ۲۰۰۹ ئەنجامدرا و دواي ئەو گۆرانکاریبیه سیاسی و دیمۆکرافیانه‌ی دواي سالی ۲۰۱۴ له عێراق و ناوچه‌کەدا روویاندا و بە‌ھۆی هاتنى تیرۆریستانی داعش بۆ ناوچه‌کە و هاتنى ژماره‌یه کى زۆرى ئاوارەکان له پاریزگاکانی دیکەی عێراق بۆ پاریزگاکانی هه‌ریمی کوردستان و

کاری مهیدانی رووپیوی نیشتمانی هه‌ریمی کاران و لاوan بۆ سالی ۲۰۱۹

کوردستان و له ژیئر سه‌ریه‌رشتی سه‌رۆکی دەسته‌ی ئاماری هه‌ریم قۆناغی کاری مهیدانی دەستی پیکردد له‌ریکه‌وتى ۲۰۱۹/۲/۲ به پیی ناوچه‌کانی شارنشین و گوندنشین له قەزاو ناحیه‌کانی هه‌ریمی کوردستان بۆ ماوه‌ی ۲۵ رۆژی کارکردنی فعلی بە‌ردەوام دەبیت جگه له رۆژانی هه‌ینی.

ئەم رووپیوه بە‌هاوکاری پیکخراوی UNFPA ئەنجام دەدری و بە‌هاوبه‌شى لە‌گەل دەزگاى ناوه‌ندی ئاماری عێراق و وەزاره‌تەکانی رۆشنه‌بیری و لاوانی هه‌ریمی کوردستان و وەرزش و لاوan عیراقی فیدرال

دواي ته‌واو بۇونی خولی راهینانی تویژه‌ران بۆ رووپیوی نیشتمانی هه‌ریمی کاران و لاوan له هه‌ریمی

بەشی ئامارەكانى دانىشتوان و هېزى كار

كۆبۈونەوەي سىيەمىي جىهانىي تايىەت بە گروپى پسپۇرانى ئامارەكانى ئاوارە و پەنابەران

نیوان ولاتان بۆ ئەم جۆرە ئامارانە كارىكى ئاسان و زانستى بىيت. لەم كۆبۈونەوەيەدا، دوايىن گۆرانكارى و تازەكراوهەكان لە رەشنووسى تايىەت بە ئامارەكانى ئاوارە و پەنابەران لەلایەن ئامادەبۇوانى كۆبۈونەوەكە تاوتۇئى كرا و بىريار درا كە گشت گۆرانكارىبىه پىشىياركراوهەكان و پەسەندكراوهەكان يەك بخرين ۲۰۱۹ دوايىن رەشنووسى پرۇزەكە لە مانگى ئەيلولى بخرىتتە بەردەستى ئەندامانى گروپ بۆ ئەوەي بىريارى كۆتايى لەسەر بدرىت و، ئامادە بكرىت بۆ پەسەندكىدىنى كۆتايى و ناردى بۆ بەردەم كۆمسىيونى ئامارى نەتهوەيەكىرتۇوەكان كە بىريارە لە مانگى ئادارى ۲۰۲۰ ئەنجام بدرىت بۆ ئەوەي پەسەند بكرىت و كارى پىيتكىرىت.

لە رۆزانى ۱۴-۱۲ شوباتى ۲۰۱۹ سىيەمین كۆبۈونەوەي پسپۇرانى ئامارەكانى ئاوارە و پەنابەران لەسەر ئاستى جىهان EGRIS لە شارى ئەنقرەرەي پايتەختى توركىيا بەرىۋە چوو. لەم كۆبۈونەوەيەدا، كە لە لایەن ناوەندى توپىزىنەوە و راھىنائە ئامارى، ئابوورى و كۆمەلایەتىيەكانى ولاتانى ئىسلامى میواندارى كرا، سەرۆكى دەستەي ئامارى ھەريم، و بەپرسى بەشى ئامارەكانى دانىشتوان و هېزى كار لە دەستەي ئامار بەشدار بۇون. ئەركى ئەم گروپە كە لە سالى ۲۰۱۵ دەستبەكاربۇوه برىتىيە لە دامەزراندىنى رېبىرەپەك بۆ ئامارەكانى تايىەت بە ئاوارە و پەنابەران بۆ ئەوەي رېساو ياساى يەكىرتۇو بۆ گشت ولاتانى جىهان لەم بوارەدا بەردەست بىت و بەراوردكارىش لە

ووركشۆپلىزىنەي بالا پرۇزە چاكسازى لە راھىنائەن و خويىندىنى پىشەيى و تەكىنەكى لە عىراق و ھەريمى كوردستان - TVET

خويىندىنى بالا و توپىزىنەوەي زانستىي عىراقى فيدرال، نوينەرانى رېكخراوى UNESCO و يەكىتى ئەوروپا بەشداربۇون، گشت ئەو تەھۋەرەنى كە لە پرۇزەكەدا تاوتۇئى كراون پىداچوونەوەيان بۆ كراوهە، دواي گفتۇگۆكىدىن پىشىيار و راسپاردەكانى ئامادەبۇوان وەرگىران بۆ ئەوەي گۆرانكارى پىيوىست ئەنجام بدرىت و پرۇزەكە بەھېزىتر و دەولەمەندىر بكرىت.

لە رۆزانى ۲۷ و ۲۸ شوباتى ۲۰۱۹ UNESCO ووركشۆپلىزىنەي بالا و ليزىنەي وەزارىسى پرۇزە چاكسازىكىدىن لە راھىنائەن و خويىندىنى پىشەيى و تەكىنەكى TVET لە عىراق و ھەريمى كوردستان و چەند لايەنېكى دىكە كە بەشىوهى راستەخۆ سوودەندى پرۇزەكەن و، ھەروھا نوينەرانى كەرتى تايىەت لە شارى بەغدا بە مەبەستى پىداچوونەوە بە لەپىشىنەكان (ئەولەويات)اي پرۇزەكە. دەستەي ئامارى ھەريم، وەزارەتەكانى خويىندىنى بالا، پەرەردە كار كاروبارى كۆمەلایەتى و يەكىتىي ژوورە بازىرگانىيەكانى ھەريمى كوردستان وەك لايەنە پەيوەندىدارەكانى پرۇزەكە بەشدارى ووركشۆپە كە بۇون. لەم ووركشۆپەدا كە برىكارى وەزىرى

لوازبوونی به شداری کردنی ئافرهت لە ھېزى کار لە
ھەرپىمە، كوردىستان دا ھاتىوو.

به شداری کردن له کۆبۈونە وەی بەرفراوانى سەندوچى نە تە وەیە كگرتۇوەكان بۇ دانىشتوان UNFPA سەبارەت بە کار و چالاکى و پلانە کانى داھاتووی ئەم پىكخراوه بۇ سالى ٢٠١٩، هەروھا شىۋازى ھاوکارى كردىنى ئەو لايىنانەي كە پەيوهندى و ھاوکارى راستە و خۆيان لە نىيواندا ھە يە.

♦ به شداری کردن له وورکشپی تایبەت به راھینان
له سەر جىبەھە جىنگىرىنى پۇوپىيۇي ھىزى كار، كە له
بەپروتى پايتەختى لوبنان له لايەن پىك خراوى
جىھانىيى كار ILO ساز كرابوو.

♦ ئاماده‌کردنی راپورتى سالانەي دەستەي ئاماري
ھەر يىم بۇ سالانى ٢٠١٤- ٢٠١٨.

♦ وهرگیرانی پیشه‌کان له کورديييه وه بُونينگلاريزي، كه
له رووپيوي دهستنيشانکردنی هۆکاره‌کانى

بەشی ئامارەكانى گواستنەوە و گەپاندىن

هه روھا گواستنەوھى كالا.

۵. ده‌رکردنی را پرورتی ئۆتۈمۈزىلەكانى كەرتى تايىبەت كە تۆماركراون لە بېرىيەدە رايەتىيە كانى هاتووچۇى پارىزگا كانى ھەرىم بۇ سالى ۲۰۱۷ بە ھاواكاري لە گەل بېرىيەدە رايەتىيە كانى هاتووچۇى يارىزگا كانى.

ئامانجى ئەم راپورتهش گەيشتنە بە داتاو زانىيارى لهسەر ژمارەت ئۆتۆمۆبىلەكان بە گوئىرى جۆرى ئۆتۆمۆبىل(نەفەر ھەلگر ، بار ھەلگر تاكسى) ، وە جۆرى سوتەمهنى بەكارهاتوو (بەنzin ، دىزلى) وە ھەروەھا ئۆتۆمۆبىلەكان بە گوئىرى سال دروستكەرنىيان .

۴. دهکدن راههات حاڵاک

گواستنهوهی ئاسمانى بۆ سالى ٢٠١٧ له
چوارچیوهی پلانى جىبەجىكىردى
اپورتى سالانەي گواستنهوهی ئاسمانى
بۆ سالى ٢٠١٧ بەشى گواستنهوه
بە يوهندىيەكان بۆ سالى ٢٠١٧ و ٥
جىبەجىكىردى لە سالى ٢٠١٩، بە

نهماهنهنگی له گهله و هزاره تی
گواستننه و هوگه یاندن و ه
به ریوه به رایه تی پلان دهست کرا به
به دواداچوون بؤ به دهستهینانی زانیاری
چالاکی گواستننه و هی ئاسمانی بؤ سالى
، ۲۰۱۱ و ه به دهستهینانی نیشاندەرە کان
دربارهی ژمارهی فرۆکەی هاتوو و
ریشتووە کان، و ه گەشتەناو خۆی و
، ۲۰۱۱ تىکا : ۸ فەرەگە خانە کان

۱. ئاماھە كردنى نىشاندەرى ئامارى
بۇ راپورتى ئامارى رووداوه كانى
هاتووچق، ئۆتۈمۈبىلى كەرتى
تايمەت، چالاکى گواستنەوهى
ئاسمانى و درېزى پىگاكانى
قىرتاوكراو بۇ سالانى ۲۰۱۴- ۲۰۱۷
لە پارىزگاكانى ھەرىمى كوردىستان.

۲. ئاماده‌کردنی نوسراوی فەرمى
بۆ وزارەتى شارەوانى بە
مەبەستى بەدەستەھېنانى داتا و
زانیارى ئامارى تايىبەت بەدەرىيىزى

ریگاکانی (سەرەکى، لەوەكى،
گوندى) ھەكان بۆ سالانى ٢٠١٤ - ٢٠١٨
٣. سەرپەرشتى كارى مەيدانى بۆ
رۇوبىيىو گەنجان و لەوان له
ئەنۋەتىان: ٢٠١٦

بهشی، ئامارى كشتوكاڭ و ڙينگه

- ئاماده‌کردنی نیشاندەرە کانى تايىيەت بە كشتوكال و زىنگە بۆ راپورتى ئامارى سالانەي دەسته بە ناوى راپورتى هەريمى كوردىستان ٢٠١٤ - ٢٠١٨ بە نیشاندەر، دەسته‌ئى ئامارى هەريم بۆ يەكەمین جار راپورتىيىكى ئامارى ئاماده دەكەت لە هەممۇو بە شەكانى دەسته كە تىايىدا بەشى ئامارى كشتوكال و زىنگە پوختەيى ئامارەكانى خۆى لە سالى ٢٠١٣ - ٢٠١٨ بە شىوه‌يەكى كورت و يوخت داتاكانىيان خسۇتە بەردەست.

- ئاماده‌کردنی پلان و بودجه‌ی رووپیّوی رووبه‌رى
چاندراوى بەروبومى زستانە ۲۰۱۸ - ۲۰۱۹ ئەم رووپیّوه
پووپیّویکى وەرزىيە و پیويسىتە سالانە ئەنجام بدرىت بۆ^١
دەستكەوتنى داتاوا زانيارى بۆ ئەوهى رومالىيکى
بارودوخى چاندراوى زھوييەكانى ژىر دەستى جوتىارەكان
بىكات، دواتر بە شىوهى نىشاندەر ۋەزارەت قىنهى
بارودوخەكان بخېرىتە روو.

بەشی شیکردنەوە و بەریوەبردنی داتا

- ♦ شیکردنەوەی ئەنجامەكانى بارى گۈزەرانى خېزان لە عىراق و ھەریمى كوردىستان لە رېكەوتى ٢٠١٩/٢ و تاكو ئىستاش بەرددوامە.
- ♦ بەشدارىكىردن لە خولى پاھىنانى بەریوەبردنى تىم لە رېكەوتى ٢٠١٩/٢٨-٢٥.
- ♦ بەشدارىكىردن لە وۇركشۆپى بەھېزكىردىنى توانتى سەرزمىرى و ئامانجەكانى پەرەپىدانى بەرددوام لە رېكەوتى ٢٠١٩/٣/١٦-١١ لە شانشىنى ئوردىن - عەممەمان كە وۇرشۆپەكە لەلايەن رېكخراوى UNFPA رېكخرا بۇو وە تايىھەت بۇو بە ووللاتانى عەرهەبى.
- ♦ شیکردنەوە ئەنجامەكانى بارى گۈزەرانى خېزان لە عىراق و ھەریمى كوردىستان لە رېكەوتى ٢٠١٩/٢ و تاكو ئىستاش بەرددوامە.
- ♦ بەشدارىكىردن لە خولى پاھىنانى توېزەرانى رووپىيىو ھەرزەكاران و لادان لە رېكەوتى ٢٠١٩/٢/١٤-٩.
- ♦ پىداچوونەوە بە پروگرامى تۆمارى رووپىيىو تايىھەت بەبارودقۇخى ئافرەتان لە عىراق و ھەریمى كوردىستان ٢٠١٩/٣/٢١ تا ٢٠١٩/٢/١٥ WISH ئامادەكىرنى راپورتى سالانەي دەستەي ئامارى ھەریم بۆ سالى ٢٠١٤-٢٠١٩ كە لە رېكەوتى

بەشی ئاماری بىناسازى

- بىناسازى لە پارىزگاكان.
- بهەماھەنگى لەگەل بەرپىوه بەرايەتى ئامارى پارىزگاكان ، كۆكىدنه وەدى داتاي ژمارەتى مۆلەتى رېپىدانى بىناكان لە ٢٠١٨ بەرددەۋامە .
- ◆ خۆ ئامادە كىرىن بۆ ئەنجامدانى رووپىيۇ ئامارى رېپىيدانى مۆلەتى بىنا لە سەر ئاستى پارىزگاكانى هەر يەم بە ھەماھەنگى لەگەل ئىدارەتى دەستتە ئامارى بەشى زەپىريارى و گشت بەشەكانى ئامارى

بەشی ژمارەتى پىۋازەتى و ۋەزىئەتى زەتە وەتى

CONSUMER PRICE INDEX—CPI

نرخى بەكاربەر و ژمارەتى پىۋانەتى لە سەر ئاستى ھەر يەم كوردىستان و پارىزگاكان بۆ مانگى كانونى يەكەمى ٢٠١٨

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR DEC - 2018

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووبەكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	٩٢.٧	٨٩.٤	٩٦.٢	٩٠.٥	خواردن و خواردەمەنلى
Alcoholic Beverages, Tobacco	١٢٣.٢	١٣٨.٧	١١٠.٠	١٢٩.٧	خواردەمەنلى كحولىيەكان و توتىن
Clothes and Footwear	٩٣.٥	١٠٢.٩	٩١.٠	٩١.١	جل و بەرگ و بىنلاؤ
Housing, Water, Electricity	٩٣.٩	١١٤.٤	٨٨.٤	٨٨.٨	كىرىي خانوو ئاو و كارەبا سۈزەمەنلى
House Supplies , Appliances & Maintenance	٩٢.٩	٨٩.٣	٨٩.٥	٩٨.٩	پىداويسىتىيەكانى ناو مال وچاڭىرىدەن وە
Health	١١٧.٣	١٣٢.٥	١١٣.٣	١١٣.٤	تەندىرسقى
Transportation	٩١.٣	٨٩.٩	٨٨.٣	٩٥.٥	گواستنەدە
Communications	١٠٩.٨	١٠٦.٩	٩٩.٣	١٢٣.٥	پەيوهندى
Recreation and Culture	٩٨.٤	٨٢.٥	١٠٥.٢	٩٩.٦	رۆشنېرىرى
Education	١١٣.٦	١٢٣.١	١١٩.٧	١٠١.٤	پەرەورەدە
Restaurants	٩٧.٥	٩٩.٧	٩٢.٨	١٠١.٧	چىشتىخانەكان
Miscellaneous Services and	٨٨.٨	٩١.٣	٩١.٤	٨٤.٥	كەرسىتە خزمەت گوزارىيە حۆرە جۆرەكان
General Index Number	٩٥.٥	٩٧.٨	٩٣.٠	٩٧.١	تىكپاراي گشتى

نرخی به کاربهر و ژماره‌ی پیوانه‌ی له‌سهر ئاستی هه‌ریمی کوردستان و پاریزگاکان بۆ مانگی کانونی دووه‌می ۲۰۱۹

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR JAN -2019

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه‌کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۹۰.۶	۹۰.۲	۹۱.۵	۸۹.۸	خواردن و خوارده‌مەنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۱۹.۵	۱۳۸.۷	۱۰۱.۳	۱۲۹.۷	خوارده‌مەنیه کحولیه‌کان و توتون
Clothes and Footwear	۹۳.۰	۱۰۲.۹	۹۱.۲	۸۹.۶	جل و بەرگ وینلاو
Housing, Water, Electricity	۹۶.۴	۱۱۱.۷	۹۴.۴	۹۰.۳	کریی خانوو ئاو و کاره‌با سوتەمەنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۹۲.۵	۸۹.۴	۸۸.۵	۹۸.۹	پیداویستیه‌کانی ناو مآل و چاک‌کردزەوە
Health	۱۱۶.۶	۱۳۲.۵	۱۱۱.۳	۱۱۳.۹	تەندروستی
Transportation	۹۰.۹	۸۳.۳	۸۹.۴	۹۶.۸	گواستنەوە
Communications	۱۱۶.۸	۱۱۱.۳	۱۱۸.۹	۱۱۷.۳	پەیوەندى
Recreation and Culture	۹۸.۶	۸۱.۵	۱۰۶.۷	۹۸.۸	رۆشنیبرى
Education	۱۱۳.۶	۱۲۳.۱	۱۱۹.۷	۱۰۱.۴	پەروەردە
Restaurants	۹۷.۶	۱۰۰.۱	۹۲.۸	۱۰۱.۷	چىشتاخانه‌کان
Miscellaneous Sevices and	۹۱.۷	۹۹.۶	۹۳.۱	۸۵.۸	کەرسەتە خزمەت گۇزارىيە جۇراو
General Index Number	۹۰.۶	۹۶.۸	۹۳.۶	۹۷.۴	تىكىرى گشتى

نرخی به کاربهر و ژماره‌ی پیوانه‌ی له‌سهر ئاستی هه‌ریمی کوردستان و پاریزگاکان بۆ مانگی شوباتى ۲۰۱۹

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR FEB-2019

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه‌کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۹۰.۶	۹۰.۴	۹۰.۷	۹۰.۵	خواردن و خوارده‌مەنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۱۹.۵	۱۳۸.۷	۱۰۱.۳	۱۲۹.۷	خوارده‌مەنیه کحولیه‌کان و توتون
Clothes and Footwear	۹۲.۱	۱۰۰.۹	۹۰.۲	۸۹.۴	جل و بەرگ وینلاو
Housing, Water, Electricity	۹۰.۱	۱۱۰.۹	۹۳.۶	۸۸.۰	کریی خانوو ئاو و کاره‌با سوتەمەنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	۹۳.۵	۸۹.۴	۹۰.۳	۹۹.۵	پیداویستیه‌کانی ناو مآل و چاک‌کردزەوە
Health	۱۱۷.۱	۱۳۲.۵	۱۱۱.۷	۱۱۴.۶	تەندروستی
Transportation	۸۸.۲	۸۳.۱	۸۵.۴	۹۴.۳	گواستنەوە
Communications	۱۱۳.۶	۱۱۱.۳	۱۱۱.۵	۱۱۷.۳	پەیوەندى
Recreation and Culture	۹۷.۴	۸۰.۷	۱۰۴.۵	۹۸.۴	رۆشنیبرى
Education	۱۱۳.۶	۱۲۳.۱	۱۱۹.۷	۱۰۱.۳	پەروەردە
Restaurants	۹۷.۶	۱۰۰.۱	۹۲.۸	۱۰۱.۷	چىشتاخانه‌کان
Miscellaneous Sevices and	۹۳.۱	۹۹.۸	۹۳.۹	۸۸.۵	کەرسەتە خزمەت گۇزارىيە جۇراو جۇرەکان
General Index Number	۹۴.۸	۹۶.۰	۹۲.۲	۹۶.۸	تىكىرى گشتى

چالاکییه کانی
دھستہ ی
پیوانہ سازی و
کونترولی جوڑی

ئامارى کاروچالاکى نويىنە رايەتى بەرىيۇدە بەرایەتى پیوانە سازى و كۆنترۆلى جۆرى سلېمانى بو وەرزى يەكم سالى

٢٠١٩ - لىزىنە كانى قائىمەت كە پىكىت لەم لىزىنە:

مهادو كالاي دەست بەسەرداگىراو بە تەن و دانەو پارچە	غەرامە	دادغا	داخستان	ئاگادار كىردىنەوە	پسۇولەسىرپىچى	ژمارەسىرداڭان	لىزىنە كانى
١.٣١١ تەن	نېھ	نېھ	شوين ٨	٤٤٣	٨ پسۇولە	٧٤٣ جار	لىزىنە بالا
٢٢٩ تەن ٧٤ كارتۇن ١٠٦٤ پارچە	نېھ	نېھ	نېھ	٣	١٩ پسۇولە	٢٦٠ جار	لىزىنە كۆگاكان
نېھ	نېھ	نېھ	نېھ	٣	١٢ پسۇولە	٣٣١ جار	لىزىنە سوتەمەنى
نېھ	نېھ	نېھ	نېھ	٣٥	٧ پسۇولە	١٢٦ جار	لىزىنە زىنگە
١٦٣٨ دانەي جۆراوجۇر لە مەجادى قىركەرى قەدەغە كراو توّمار نەكراو	نېھ	نېھ	اشوين ١	٦٢	١٧ پسۇولە	٥٣٠ جار	لىزىنە بەدوا داچوونى كۆمپانيا كشتوكالىيە كان و خانوو پلاستيكييە كان
٠.٥٥ تەن	نېھ	نېھ	١	٢٢	١٦ پسۇولە	٣٣١ جار	لىزىنە ئارايىشتىگاكان
نېھ	نېھ	نېھ	نېھ	٣١	١٤ پسۇولە	٦٢ جار	لىزىنە چاودىرى سيستەمى غاز
٥٢١ پارچە	نېھ	نېھ	نېھ	١٦	٩٦ پسۇولە	١٧٢ جار	لىزىنە ھاوبەشى تەندروستى

برۇ ناوى مەجادە ھاتووە كان لە مەرزە كانى باشماڭ پە روېز خان لە وەرزى يەكم سالى ٢٠١٩

(پاكلەرەوە، مەجادى بىناسازى، مەجادى كارهبا، مەجادى چىشتىخانە، مەجادى پلاستيكي،

يارى مندالان، مەجادى سەيارات ...)

بىرى ھاتوو / دانە			بىرى ھاتوو / كارتۇن			بىرى ھاتوو / تەن		
لەناو براو	پىيىگە پىن نەدراوە	پىيىگە پىن دراوە	لەناو براوە	پىيىگە پىنەدراوە	پىيىگە پىدرارو	لەناو براوە	پىيىگە پىنەدراوە	پىيىگە پىدراروە
نېھ	نېھ	١٩٦ سەدو نەدەدو شەش دانە	نېھ	١٠٤٥١٠ يەك ملىون و چىلە زارو پىنج سەدو دە كارتۇن		نېھ	نېھ	٢٠٩٧٦ بىست ھەزارو نۆسەدو حەفتاؤ شەش تەن

ئامارى هاتوو له كۆمپانىي (lux agency) له مەرزى پەروىز خان بۇ وەرزى يەكەم سالى ٢٠١٩ (٧٢٧١) دانە ئۆتۆمبىل وە برى (١٤٢٢٩٠) تەن مەوادى هاتوو بۇو.

خىشتهى پشكنىنى ئەنجامدراو لە تاقىگە كانى بەرپىوه بەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى

مانگ	كۆي گشتى	كۆي پشكنىن	دەرچوو	دەرنەچوو
كانونى دووھەم	٥٠	٥٠	٢١	٢٩
شوبات	٩٥	٩٥	٦٣	٢٢
ئادار	٩٥	٩٥	٢٧	٦٨
كۆي گشتى	٢٤٠	٢٤٠	١١١	١٢٩

لە ھۆبەي چاودىرى بازار سەردانى (٥) كۆمپانىي تانكى غازى (LPG) كردووھە بە مەبەستى بەدواداچوون، وە سەردانىكىرىنى (٢) كۆمپانىي ھاوردەكىرىنى رېنى ئۆتۆمبىل و بەرھەمھىنەرى پۇونى ئۆتۆمبىل.

لە كاروچالاكى ھۆبەي كۆنترۆلى جۆرى لە بەرپىوه بەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى - بەدواداچوون و ووردىيىنى كەردىنى كارەكانى پشكنىن لە خالە سنوورىيەكان.

كاروچالاكى وەرزى يەكەم لە ھۆبەي خشل / بەرپىوه بەرايەتى پىوانەسازى و كۆنترۆلى جۆرى (ھەولىپ، سلىمانى، دەۋىك)
جۆرى كاروچالاكىيەكانى ھۆبەي ھونەرى (ھەولىپ، سلىمانى، دەۋىك)

جۆرى كاروچالاكى	ھەولىپ	سلىمانى	دەۋىك
دەرهەينانى مۆلەتى زېپىنگىرى	١٥	-	١٩
دەرهەينانى فرۇشتىنى زېپ بە كۆمەل	١	-	-
دەرهەينانى مۆلەتى وەرسەھى زېپ	٣	-	٥
تازەكىردنەوەي مۆلەتى زېپىنگىرى	٢٠٩	١٤١	٦٦
تازەكىردنەوەي فرۇشتىنى زېپ بە كۆمەل	٣	٦	-
تازەكىردنەوەي مۆلەتى وەرسەھى زېپ	٢٣	٧	١٤
پشكنىنى خىشلى ھاوردە (زېپ، زيو، بلاتين)	٥٤٠.٣٩٠	٢٤٨.٤٧٤	١٠٤.٠٨١ سەدو چوار كىلۆ و ھەشت كىلۆ و چوار سەدو ھەفتاوا چوار گرام
پشكنىنى پسسوولەي فرۇشتىنى زېپ	٥٣٦	١٦٩	٥٠٧
پشكنىنى دووكانى وەرسەھى زېپىنگىر	١٩	-	٣٠
كىشكىركىنى تەرازوو	٥٣٦	١٧١	٤٩٢
سەردانى لىيىنەي چاودىرى بازار	١٧	١٦	١٠ جار
زېپى پشكنىراو لە لايەن لىيىنەي چاودىرى	٤٢٧	-	١٢٥٠ گرام
تاقىكىردنەوەي زېپىنگان و خاوهەن وەرسەكان	١٩	زېپىنگىر	٣٣

چالاکییه کانی
بەریوھ بە رایه تى گشتى
پلاندانانی ستراتیجى

کارو چالاکیه کانی به ریوه به رایه تى گشتى پلاندانانى
پلاندانانى ستراتيچى.

و هرگرتن و کۆكرنه وهى داتاي نوي تا
له و هزاره تانه که په يوهندىدارن به په شنوسى
پلانى ستراتيچى و هزاره، و ه تۆماركردنىان له
رده شنوسه که.

كارو چالاکیه کانی به ریوه به رایه تى گشتى پلاندانانى
ستراتيچى له و هر زى يه كەمى ئەم سالدا برىتىن له :

لـ کۆبوونه وهى به ریوه به رەكان له گەل به رېز به ریوه به رى
گشتى (بە وە كالەت) دەربارە كار و چالاكى
به ریوه به رایه تى گشتى پلاندانانى ستراتيچى .
لـ دانانى پلانى كار بۇ ماوهى سالى داھاتوو (٢/١ تاكو

كارو چالاکييە کانى به ریوه به رایه تى گشتى هاوکاري و هەماھەنگىي پەرهپىدان

پىكخراوى جايىكاي ژاپۇنى له رۇزى (٢٠١٩/٢/١٣)
ئەنجام دا، بەمە بەستى سوپاسگۇزارى بۇ كارە كانيان
لە هەريمى كوردىستان و مالئاوايى لېكىرىدى بەرپىزىان.

دارپشتنى ماستەر پلانى پىيوىست كرا كە بگونجىت
لە گەل پرۇزە كانيان و ئەو گۆرانكاريانە كە پرۇزە كە
دروستى دەكات لە كاتى جىيە جىيە كارى.

جيڭەي ئامازەيە كە پرۇزە كانى (VNG) گۆرانكارى
پۆزە تيقانە لە ژىرخانى خزمە تگۇزارىيە
كۆمەلائىيە كان دەكات و، هەر بۆيەش دەستخوشى
لە ناوبراو و تىمىي پەيوەندىدار بە پرۇزە كانيان كرا لە
كۆبوونه وهە.

بەرپىز به ریوه به رى گشتى هاوکاري و هەماھەنگىي
پەرەپىدان (حيدر مصطفى سعيد) دوايىن كۆبوونه وه
لە گەل خاتوو (كاساي كۆميكى) راۋىيىتكارى پرۇزە كان لە

كۆبوونه وه لە گەل رىكخراوى (VNG) ھۆلەندى
لە بەروارى (٢٠١٩/٢/٢١) بەرپىز به ریوه به رى گشتى
هاوکاري و هەماھەنگىي كۆبوونه وه يە كى لە گەل بەرپىز
(ئاپنى موج) بە ریوه به رى پرۇگرامى ئوروبا و
پرۇزە لاتى ناوه دەست و باكۈرى ئە فريقيا لە رىكخراوى
(VNG) ھۆلەندى گرى دا، لەم دىدارەدا باسى لە
دوايىن پىشكەوتە كانى پرۇزە كانيان لە شارى دەھۆك كرد
و، بە تايىەتى لە كەمپى دۆمۈز و تىايىدا هەلسەنگاندىن بۇ

چەند گۆبۇونەوەيەك و بەشدارىكىدىن لە بەخشىنى بىۋانامەي خولى راھىنان

بەشىووه يەكى تەندىروست. لە دواين تەوهرىشدا باس
لە ئاھەنگىي بەخشىنى بىۋانامە كرا بۇ يەكىك لە^١
دەرچۈوانى پېۋەزەكانى راھىنانه پىشەيىھەكانىان بۇ
كەمەلىك گەنجى (ئاوارە، پەنابەر و كۆممەلگەي
خانەخوئ)

ئەنجامدانى كۆبۇونەوەيەك لە پۆزى (٢٠١٩/٣/٤) لە گەل
بەرپەيەبەرى UNIDO لە ھەرىمى كوردىستان بەمەبەستى
ھەلسەنگاندى كارى ئىستاي رېكخراوى ناوبراو و
دارپشتى پلان و پېۋەزەكانى داھاتوو لە ھەرىمى
كوردىستان.

رېكخراوى UNIDO كارى كردووه لەسەر چەندىن
پېۋەنديدارن لە گەل بازارى كار و دابىنكردىنە ھەلى كار,
پەيوەندىدارن لە گەل بازارى كار و دابىنكردىنە ھەلى كار
جىگەي باسە كە رېكخراوى UNIDO ھاوكارى چەندىن
كارگەي بچووکى پىشەسازى خۆراكى كردووه لە گەل
يارمەتىدانى دەيان جوتىار و راھىنانيان لەسەر شىوازى
چاندن و بەرھەم كۆكىرىنەوه و پېۋەزەكانى خۆراك

چالاکییه کانی
بەریوھ بە رایه تى
گشتى پە رەپىدانى
مرۆيى

ناوی خول و ژماره‌ی بهشداربووان لهم و هرزه‌دا

کاتی خول	ژماره‌ی بهشداربووان	ناوی خول
کانونی دووه‌م	۲۰	بیرکردن‌وهی ستراتیجی
	۲۲	به‌پیوه‌بردنی ریکخراوه‌بی
	۲۹	بیرکردن‌وهی ستراتیجی
	ستافی په‌ره‌پیدانی مرؤیتی	سیمینار -چالاکی نیوچوی
شوبات	۲۰	په‌یوه‌ندیبیه کارگیرپیه‌کان به زمانی ئینگلیزی
	۲۶	به‌پیوه‌بردنی تیم
	۲۵	به‌پیوه‌بردنی سیاستاتی گشتى
	۲۵	په‌یوه‌ندیبیه کارگیرپیه‌کان
ئادار	۲۸	کارگیرپی ئەلیکتەرۆنى
	۲۷	به‌پیوه‌بردنی ریکخراوه‌بی
	۳۰	کارگیرپی گشتى

